

دار الفنون

حسن و فاضل و لیتنا محمد و عبد

حقوق اقتصادیات

ایکی آبرہہ پر نشر اولیٰ

مذرات

قسم صفوفی :

محله انجمنك كتاب البيوعه عائد تدقيقانی

بجمله انجمنك كتاب البيوعه عائد بدينقاي
وقفه دائر برنديق [حسين ناصي]
[مياه الدين]

وفته دائر برتدبق
سوك برمدرك وفاني [بهاء الدين]

قسم افتصادی :

قسم اقتصادی :
فهرست رتبه‌بندی شرکت‌های [م. مهدی]

و تائیں فہمی :

تورکيا بويوک ملت مجاسى قانويلرى

مصاعی قرآن نامہ لری، مضبوط لری

مصطفی قرآن‌نامه، مصطفی
حقوق مؤسسه سی تاریخی

استانیوں - مطبعہ عامرہ

1338-1341

مجله انجمن کتاب البیوع عند تحقیق

— مابعد —

مجله ده نمک تأجل و تقسیمی ایچون مدتک معلوم و معین و یا غیر معلوم و غیر معین اولسی جهتلری نظر اعتباره آنه رق معلومیتده بیعک صحقی و غیر معلومیتده فساد بیانیله اکتفا اولمش و مذهب حنفی ک ایجابی ده بوندن عبارت بولمش ایسه بین الناس جهاتی یسیر کوریلان حصاد زمانی کبی زمانلره تأجیلاً و قوعی متعارف اولان بیوعک فسادینه ذهبدن ایسه بوکا مساعدا اولان مذهب مالک ک کوره تصحیحی اولا کورلدی و مجله نمک رقتلری محافظه ایدلک ایچون ۲۴۷ نجی ماده ۲۴۶ نجی ماده به جمع اولوب علاوه سه لزوم کوریلان حکم دخی ۲۴۷ نجی ماده اوله رق یازلدی . عقودده موجب منازعه اولان مجهولیتدن فرار مذهب حنفیجه فصل ملتزم ایسه مذهب مالکیجه ده اوپله ملتزم اولقله برابر مثلاً برینانک بیعنده قلمده کی مجهولیتک صفحی کبی قابل اجتناب اولیان بعض جهالتلر هرابکی مذهبه بالضرور قبول ایدلش اولدینی حالده بوخصوصه متعلق بعض مسائل ده مذهبن آرا سنده اختلاف اولسی برنده موجب منازعه کوریلان جهالتک دیکرند کورماسی کبی فرعی اختلافدن نشأت ایتش و مثلاً مذهب حنفی مدوناندن ملتقنک کتاب البیوعنده :

« و ثمن حال و مؤجل باجل معلوم » و بیع فاسد بابتده دخی :

« و لا یبیع الی الحصاد و الدیاس و القطاف و الجزاز و قدوم الحاج » دییه محرر اولدینی کتب مالکیه مدوناندن شرح الکبیرک باب المسلمنده : « الشرط الثالث ان یؤجل ای السلم بمعنی السلم فیه بمعلوم ای باجل معلوم للمتعاقدین ولو حکماً کن لهم عاده بوقت القبض و الافسد و اشار لاقبل الاجل بقوله زائد علی نصف شهر ظاهره ان نصف الشهر لایکنی و لیس كذلك فالوجه ان یقول اقله نصف شهر و لاحدا کثره الا ما یجوز الییه و اشار بقوله کثیر روز الی ان الايام المعلومه کالمقصوده و هو اول یوم

من السنة القبطية ومعناه اليوم وفي سابعه ولادة عيسى عليه السلام والحصاد والدارس بفتح
اولهما وكسره وقدم الحاج والصيف والشتاء واعتبر في الحصاد وماعه ميعات معظمه
وسواء وجدت الافعال او عدت فالمراد وجود الوقت الذي يغلب فيه الوقوع « ديه
محرر كورلش وشرح الكبيره كي جواز ناسك حصاد ودراس زمانلري كبي عادة
تعيين ايلدكلدي وقت قبضلرك مذهبجه حكماً معلوم اوله رق قبول ايدلسنه مبنی بولنش
و ۲۴۷ نجی ماده مذهب مالکیده کی شو تفصیلاته بناءً تعديل اولمشدر .

* *

ماده : ۲۵۳

مشتري قبل القبض مبيعی آخره صانه بيلور . [*]

اسباب موجهه سی :

۲۵۳ نجی ماده نك تعديلی احتیاج زمانه وبصره فقهاندن وتابعیندن ورووات
حدیثدن عثمان البتي نك تجویزیننه مبنی در فقط دلیلک مجهول اولمشندن طولانی
بومشادهه رئیس بك ایله خلوصی وعاطف بکلر مخالف قالدیلر .

* *

ماده : ۲۹۳

مبيع قبل القبض بايک برنده مشتريک صنفی اولمشننه تلف اولسه مشتري
مقصدنه برشي نرنپ اتخيوب ضرری بايحه عام اولور . مؤقدركه باييع برای قبضه
مبيعی مشتري به عرصه ايدردنه مشتري نك امتناعندنه صكره مبيع تلف اولسه تلفنه
مشتري نك صنفی اولسه بيل ضرری مشتري به عام اولور .

ماده : ۲۹۸

سوم شرا طريقه يهي نسمه ثمن اولدونه اشترا اتمك اولدونه مشتريک قبضه

[*] مثلاً نك ماده مرعیه حاضره سی :

ماده : ۲۵۳ . مشتري قبل القبض مبيعی عقار ايسه آخره صانه بيلور واكر منقول ايسه

صانه ماز .

ایندویده کونوردیکی مال مشتریك صنعی اولدقنده بخرده تلف و ضایع اولدقده
قییاندی اولدقنی تقدیرده قیمتی و متبایره اولدقنی تقدیرده مثلی بایه و برمی
لازم کلیر مشتریك صنعیه تلف و ضایع اولدقده نمون مسجلی و برمی لازم
کلیر اما نمون تسمیه اولونماش ایسه مشتری بخرده امانت حکمنده اولدقده بخرده
تلف و ضایع اولدقنی مالده ضماحه لازم کلیر [*]

اسباب موجیه :

۲۹۳ و ۲۹۸ نجی ماده لر محتوی اولدقلى احکام مجله بی تفصیل ایچون تعدیل
اولدی ۲۹۳ نجی ماده یه علاوه اولونان فقره کتب حقیقه دن فتاوی هندیه نك
کتاب الیعدده « استری عبدأ فی منزل البایع فقال البایع للمشتري قد خلتك فان المشتري
ان يقبضه ثم مات العبد فهو من مال المشتري » ديه و کتب حنبلیه دن کشاف القناعه
« ان عرض البایع المبيع على المشتري فامتنع من قبضه ثم تلف كان من ضمان المشتري » ديه
محرر عبارده دن اخذ اولدی و تعدیله مخالفتدن دولای ۲۹۸ نجی ماده زیرنده کی
مثال طی ایدلدی .

..

ماده : ۳۱۳

بایع و مشتری فخریه و فقه قمر تأدی نمون اولنمق و اولدقده ایسه آر الرنده بیع

[*] مجله نك بوباده کی مواد مصرعیه حاضره سی :

۲۹۳ ماده : بیع قبل القبض بایك بدنده تلف اولسه مشتری حقیقه برشی ترتب
ایجاب ضرری بایعه عائد اولور .
۲۹۸ ماده : سوم شرا طریقیله یعنی تسمیه نمون اولهرق اشترای اتمك اوزره مشتریك
قبض ایدویده کونوردیکی مال مشتری بدنده تلف و ضایع اولدقده قییاندن اولدقنی تقدیرده
قیمتی و متبایدن اولدقنی تقدیرده مثلی بایه و برمی لازم کلور اما نمون تسمیه اولنماش ایسه
مشتری بدنده امانت حکمنده اولهرق یلاند تلف و ضایع اولدقنی حالده ضمان لازم کلر . مثلاً
بایع بوجیوانك بهاسی بیك غروشدیر کونور بکنور ایسه ك آل دیوب مشتری دخی اولوجیهله
اشترای اتمك اوزره الوب کونورسه و خانه سنده حیوان تلف اولسه دکر بهاسی بایعه و برمی
لازم کلور اما بهاسی بیان ایدلیهرك بایع کونور بکنور ایسه ك آلورسون دیوب مشتری دخی
بکنور ایسه بعده بازارلقی ایدویده اشترای اتمك اوزره کونوودکده بدنده بلا تعد تلف اولسه
ضمان لازم کلر .

اولا موه باضرب بابيع نمى قبضه ابرهه فلو انه قد اعاده ثمن اولوره آله لزمه بيع
اولا موه اوزره بازاله ابقه لزمه صحيح اولور و بولا خيار نقد دينور. [*]

٣١٣ نجى ماده نك سبب تعديل كتب حقيقه نك همان كافه سنده وباخصوص
فتح القدير كتاب البيعه « و كذا الوقبض الثمن وقال ان زده البايع الى ثلاثة فلا بيع
يجوز هذا البيع بهذا الشرط ويعتبر كخيار الشرط » ديه محرر اولان عباره ده بابيع ايجون
دخى خيار نقد اولدنى حاده مجله ده بالكرز مشرى ايجون خيار نقدك تحريمه اكتفا
اولماسيدر هيئدن عبدالرحمن منيب بك بايعك خيار نقد اياه تحريمه مضافه مالهيه
دوچار اولان اشخاصك ارباب احتكار جه تضيقا رينه وسيله تشكيل ايد حكنندن
وحسن افندي دخى بوسيله برابر بيعك شرطه تعليقى باطل اولديغندن مجله اقلتيده
قالدiler .

ماده : ٣١٤

موت معينه مشرى نمى تأديه ابره من ايه خيار نقد ايله عقد اولنامه بيع
منفخ وبابيع نمى اعاده ابره من ايه بيع لازم اولور. [*]

٣١٤ نجى ماده نك سبب تعديل مذهب حقيق اولوره بدون عناه حاشيه سى
سعدى چلبى ده « ولا يخفى عليك مخالفة هذا المنقول لاشارة قول المصنف اذا الحاجة
مست الى الانساح عند عدم النقد والتصریح الشارحين انه يفسخ العقد عند عدم النقد ديه
محرر اولمسى وبوصورتك زمانه ده موافق كورمسيدر .

[*] مجله نك ماده مرعية حاضره سى :

٣١٣ ماده : بابيع ومشرى فلا زوقته قدر تأديه ثمن اولنور واوانه مازسه ينلرنده بيع
اولماق اوزره بازاله ابقه لزمه صحيح اولور . بوكا خيار نقد دينلور .

[*] مجله نك ماده مرعية حاضره سى :

٣١٤ ماده : مدت معينه مشرى نمى تأديه ابره من ايه خيار نقد ايله عقد اولنامه
بيع فاسد اولور .

ماره : ۳۱۵

خيار نقد وارث انتقال ابره .

بناءً عليه تجبر اولاده كبره مدت معينه ايجده وفات ابره در سى آنك مقامه
قائم اولور . [*]

اسباب موجه-ى :

مجله نك ۳۱۵ نجى ماده-ى خيار نقدك وارثه انتقال ايمه چكنه دائردر . ديكر
مذهبلرجه جائز اولدينى حالده ابو حنيفه وابو يوسف ومحمد رحمهم الله تعالى طرفندن
حاجت ناسه وابن عمر رضی الله عنهما نك خيار نقد ايله عقد ايدوب اصحاب كزين
رضوان الله عليهم اجمعينك اعتراض وانكارندن آزاده قالان بريعه بناءً بطريق الاستحسان
تجوز بيورلمش وخيار شرط معنائه تلقى اولونمش اولان خيار نقد كتب حنيفه ده هم
مشتري ايجون هم بايع ايجون جائز اولدينى حالده مجله ده الكز مشتري ايجون خيار نقدك
جوازي تصریح ايديله رك بايع ايجون خيار نقدك جوازي مسكوت عنه براقبامش وخيار شرط
كبي خيار نقدك ده وارثه انتقال ايمه چكى ۳۱۵ نجى ماده ده بيان ايدلمشدر حالبو كه انجمن مزجه
خيار نقدك بايع ايجونده جائز اولدينك مجله يه تحريرنده اللرنندن ماللريني چيقارمق
ايسته بيان محتاجين ايجون باره نداركنى تسهيله خيليدن خيلى يه خادم اولمق كبي
قائده عظيمه كوريله رك ۳۱۳ نجى ماده اوصورتله تعديل ايدلنجه آرتق ۳۱۵ نجى
ماده نك على حالها ايقاسنده محذور كورلدى بو محذور مدت مشروطه ظرفنده وفات
ايدن بايعك وارثى مدت مشروطه ظرفنده مورثك قبض ايتديكى ثمنى اعاده وميبي
استرداد ايتك ايتديكى تقديرده بوكا قادر اوله مامسى وبوسيله ۳۱۳ نجى ماده نك
تعديلندن قائده يرينه مضرت حاصل اولمق احتمالى بولونمسيدر بو محذور ۳۱۳ نجى
ماده نك تعدياندن اول يوق ايدى چونكه وفات تاريخنه قدر ثمنى ويرلمان مييعه بايع
تكرار مالك اولوب ميبي ديلديكسه صامق ومشتري نك وارثى ده ايسترسه اوميبي
ياخود آنك كبي ديكرنى اشترا ايتك حقنى حائز ايدى-بناءً عليه بو محذوري دفع

[*] مجله نك ماده مرعيه حاضره-ى :

۳۱۵ ماده : خيار نقد ايله تجبر اولان مشتري مدت معينه ايجنده وفات ابره ايسه بيع

باطل اولور .

ایتمک ایچون یاتعدیلدن صرف نظر ایتمک یاخود خیار نقدک وارثه انتقالی ایچون بر جواز بولمق ضرورتی تحقیق ایتدی وبالطبع اولاً جواز جهتی تحریری اولندی . خیار نقد ائمه حنفیه جه خیار شرطدن عد اولتمش و خیار شرطک وارثه انتقالی ایسه مذهب شافیهده صریح بولنشدردینسه انجمنمیزک قطعاً ممنوع اولدینی جهته دایماً آندن تباعدی التزام ایلدیکی تلقیق حاصل اوله جقدی آنک ایچوندرکه خیار شرطک وارثه جواز انتقالی ده آنجیق خیار نقدی تجویزایدن مذهب حنفیهده آرامق لازمکلدی و کمال بن الهمامک فتح القدیرده کی نظرینی قبول ایتمکده بر بئس کورلدی چونکه مشارالیه فتح القدیرده «ثم نقول مقتضى النظر ان يتفرع عدم انتقال الخيار الى الورثة على قول ابى حنيفة اما على قولهما فينبى ان يورث فانهما يثبتان الملك للمشتري بالخيار في المين فينقل الى الورثة عين مملوكة له فيها خيار ان يفسخ كفى خيار العيب بعينه وفي خيار البايع ينتقل الثمن مملوكة له» دیو خیار شرطک امام ابو یوسف ایله امام محمد کوره وارثه انتقال ایدمککنی استخراج ایتشدردر ابن عابدین رحمه الله رد المحتارنده «وقد منا غیر مرة ان الکمال من اهل الترجیح کافاده فی قضاء البحر والنهر والمنع ورمز المقدس بانه من اهل الاجتهاد ولا یما وقد اقره على ذلك فی البحر والنهر والمنع ورمز المقدس والشراح وهم اعيان المتأخرین» دیه کمال بن الهمامک اهل ترجیح واهل اجتهاددن اولدینی شهودیله بیان ایتمش وشو بیانات ایسه مشارالیهک استخراجات و ترجیحاتنک عند الفقهاء مقبولیتده رجحت تشکیل ایلش اولمغله انجمنمیز جهده ۳۱۵ نجی مادهنک تعدیلنده امام ابو یوسف و امام محمد رحمه اللهک قوللرندن بروجه مشروح استخراج اولنان معنی سند اتخاذ اولنشدردر .

ماده : ۳۸۷

صوت سلمک بقاسنده نمک مجلس عقدده باضود نایب عقدده اعتباراً ارج کوره طرفنده تسلیمی شرطدر موقعدرکه مسلم فیهلک زمانه تسلیمک مبولندر مقدم نایب ایملک اوزره بدو شرط نمک ارج کورده زیاده تأخیر تسلیمی رضی مسلمی افصاد اتمز . [*]

[*] مجلهنک ماده صریحاً حاضره سی :

« ۳۸۷ ماده : صوت سلمک بقاسنده نمک مجلس عقدده تسلیمی شرطدر . وعاقندن

قبل التسلم افتراق ایدرلر ایسه عقدسلم منفسخ اولور . »

٣٨٧ نجى ماده نك سبب تعديل سى صورتيه وقوع بولان بر جوق مبايعه ده
 رأس المالك مجلس عقده تسليم اولو تمامقه اولدينى مسموع اولمى حسيله شو
 معامله نك مهمما مكن صحتة حلى اسبابنه توسلدر كتب مالكيه دن شرح الكيرك
 باب السلمته (شرط) صحة عقد (السلم) وهو بيع يتقدم فيه رأس المال ويتأخر المثلث
 لاجل وهي سبعة زيادة على شروط البيع اذ لها (قبض رأس المال كله) ورأس الشئ
 اصله ولما كان ما يعجل اصلاً للمسلم فيه سعى رأس المال فالمراد بالمال المسلم فيه ورأسه
 المسلم (وتأخيره) بعد العقد (ثلاثاً) من الايام (ولو بشرط) لحقة الامر لان ما قارب الشئ
 يعطى حكمه وهذا اذا لم يكن اجل السلم كيومين وذلك فيما شرط قبضه ببلد آخر على
 ما يأتي والا فلا يجوز تأخيره هذه المدة لانه بيع الكالى بالكالى فيجب ان يقبض بالمجلس
 او ما يقرب منه ومعنى كلام المصنف ان شرط السلم ان لا يتأخر قبض رأس المال اكثر
 من ثلاث لمضرة تأخيره اكثر منها وهو معنى قول بعضهم من شروط السلم ان يكون
 رأس المال تقدماً اى معجلاً او فى حكم النقد ولا يؤخر بشرط فوق ثلاثة انتهى (وفى
 فساد بالزيادة) على الثلاثة بلا شرط (ان لم تكن جداً) بان لا يحل اجل المسلم فيه (زرد)
 فان اخرج بشرط وان قل او اكثر جداً حتى حل الاجل فسد اتفاقاً خلافاً لما يوهمه اطلاقه
 من ان التردد جار فى التأخير بشرط وبغيره وان التأخير ان كان جداً ولو لم يحل الاجل ففسد
 قطعاً وليس كذلك ثم المعتمد الفساد بالزيادة ولو قلت بغير شرط « ديه محرر اولدينى
 كنى مسلم فيك لا اقل نصف شهر تأجيل لزومنه دائر بخنده دخی » الا ان يشترط
 (ان يقبض) المسلم فيه (ببلد) غير بلد العقد على مسافة كيومين فاكثر ذهاباً فقط
 ولا يشترط نصف شهر بخلاف ما اذا كانت اقل من اليومين ويشترط ايضا ان يخرج بالافعل
 كما اشار بقوله (ان خرج) العاقد الشامل لهما (حينئذ) اى حين العقد بانفسهما او بوكليهما
 ولا بد من اشتراط الخروج وتعجيل قبض رأس المال بالمجلس « ديه محرر بولونمسن دن مذهب
 مال كده رأس المالك اوج كون وبلا شرط مسلم فيك زمان حلون دن مقدمه قدر
 تأخري جائز ومسلم فيك ايكي كونك بر مسافه ده تسليمى مشروط اولدينى وعاقدين
 ويا وكيللى همان حركت ايتدكارى حاله مجلس بيعه تسليمى لازم اولدينى
 ا كلاشيلش وقسم ثاينيك وقوعى قادر اولمى حسيله معاملات زمانى مهمما مكن
 شرعه تقرب ايجون قسم اوله توفيقاً ٣٨٧ نجى ماده تعديل اولمشدر .

كتاب البيوع تكمله اوله رق علاوه اولنمان ماده لر

باب اولك فصل اوله بر وجهه ايكي ماده عموده اولدرى :

ماده : ١ : ايجاب وقبول تلفراف وتلفون المردعى اولدر .

ماده : ٢ : بعد المحاسبه تعيين ايمده حلك تمنى مقابله سنده حسنة حسنة مال صانوده

آلحق مازدر بولا بيع استخبار دينور .

تكمله ده كي برنجي ماده نك سبب تحريرى احتياج زماندر دلائل جوازيه سى
ايسه اعمالرك عقدينك وغايبلك بالمكاتبه عقدينك وبرديوارك ارقه سنده بولنان ايله
برى طرفنده بولنانك عقدينك و برطامك آشاغي سنده بولنان ايله يوقا ريسنده بولنانك
عقدينك وصاغيرلرك بر طاقم آلات واسطه سيله عقدينك جوازى حقه كنه كتب
حفيه ده موجود اولان صراحت ايله كتب مالكيه دن فتاواى عليشه . ماقولكم
فى حادثة فى سنة احدى وثمانين هـ انه بعد صلاة الجمعة حضر خبر من الشام فى التلفراف
بعض التفور بانه ثبت فى الشام رؤية هلال رمضان ليلة اليوم الحاضر يوم الجمعة فافتي مفتيه
بالعمل بهذا الخبر والحكم بثبوت الشهر فى ذلك الثغر وحكم قاضيه بذلك تمسك بقول بعض
حواشى التنوير الظاهر انه يلزم اهل القرى بسمع المدافع او رؤية القناديل من المصر لانها
علامة ظاهرة تفيد غلبة الظن بثبوتها عند قاضى المصر وغلبة الظن حجة موجبة
للعمل كما صرحوا به واحتمال كون ذلك لغير رمضان بعيد اذ لا يفعل مثل ذلك عادة ليلة
الشك الاثبوت رمضان ولما سمع بذلك بعض علماء القطر الشام عارضوا ذلك غاية المعارضة
ورددوا الفتوى المذكورة قائلين بعدم جواز الحكم بثبوت رمضان بناء على ذلك مستدلين
بعبارة من الكتب المحرره فهل يعول على الفتوى المذكورة او على القول المعارضين افيدوا
الجواب» ديه محرر اولان سؤاله جواباً « فاجبت بمناصه الحمد لله والصلاة والسلام على
سيدنا محمد رسول الله يعول على الفتوى المذكورة لان سلاطين المسلمين وضعوا التلفراف
لتبليغ الاخبار من البلاد القريبة والبعيدة فى مدة يسيرة جداً واقاموا الاعماله اشخاصاً
مسلمين وانفقوا على ذلك اموالاً جسيمة واستغوا به عن السعاة وارسل المكاتب
غالباً فصار قانوناً معتبراً فى ذلك يخاطب به السلاطين بعضهم بعضاً فى مهمات الامور
وتبعهم الناس على ذلك ويؤيد ذلك ما تقدم عن الشيخ ابى محمد والخطاب وغيرها والله
سبحانه وتعالى اعلم وصلى الله على سيدنا محمد وآله وسلم» ديه محرر اولان فتاود .